

ТРАГНЮК ОЛЕСЯ ЯНІВНА

кандидат юридичних наук, професор кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ВИТВИЦЬКИЙ МАКСИМ СТЕПАНОВИЧ

студент 4 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ШПАК КОСТЯНТИН ВОЛОДИМИРОВИЧ

студент 4 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 34: 615

DOI 10.37772/2518-1718-2021-4(36)-5

ВІДПОВІДНІСТЬ УКРАЇНИ КОПЕНГАГЕНСЬКИМ КРИТЕРІЯМ ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Статтю присвячено питанню відповідності України Копенгагенським критеріям на сучасному етапі її розвитку. Перш за все, автори статті приділяють увагу актуальності цього питання, а також наводять аргументи, чому запропоноване дослідження є актуальним саме у наш час. Зазначається мета цієї статті. З метою розкриття проблемних аспектів вступу України до Європейського Союзу проаналізовано думки, погляди та висновки науковців, які досліджували процес європейської інтеграції України протягом останніх років. Основна увага приділяється питанню відповідності України кожному з Копенгагенських критеріїв. Крім того, приводяться конкретні приклади тих вимог, які Україна станом на 2021 рік виконала та які повинна виконати найближчим часом. У підсумку визначаються перспективи приєднання України до Європейського Союзу. Ключовим у статті є висновок авторів про те, що наразі Україна поки що не готова приєднатися до Європейського Союзу. Цьому слугує низка факторів, які зазначаються в статті.

Ключові слова: Європейський Союз, Копенгагенські критерії членства у ЄС, інтеграція, членство у міжнародній організації.

Постановка проблеми. З моменту набуття незалежності Україна послідовно рухається в напрямку інтеграції до європейських і євроатлантичних структур. Однак, процес набуття членства нашої держави у Європейському Союзі є досить тривалим і передбачає виконання низки критеріїв, зокрема, крім загальних, що зазначені у ст. 49 Договору про Європейський Союз 1993 р., ще і додаткових, Копенгагенських критеріїв, яким має відповідати держава-претендент.

Євроінтеграційні процеси, що розпочалися після підписання Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. [15] і суттєво прискорилися після підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами 2014 р. [16], з іншої

сторони, позитивно впливають на розбудову України як демократичної, соціальної, правової держави, зміцнюють її позиції на міжнародній арені, сприяють проведенню економічних реформ. Що у свою чергу повинно продемонструвати на практиці наближення України до тих вимог, які ставить ЄС перед державами, що виявили бажання приєднатися до об'єднання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблематики європейської інтеграції розроблялися насамперед європейськими правниками і політологами, серед яких особливий інтерес привертають праці К. Беймі, А. Богданді, Дж. Б'юкенена, М. Бюргеса, В. Делла Сала, А. Дешвуда, Г. Де Бурка, Дж. Зіммермана, Л. Карту, Н. Каталано, П. Кінга, П. Крейга, Д. Ласока, С. Лейкоффа, В. Острома, Д. Сіджанські, Р. Уотса та багатьох інших авторів.

Перелік наукових досліджень не вичерпується працями західних авторів, оскільки інтеграційний процес є досить динамічним, а тому для науковців не менший інтерес представляють наукові розробки їх колег з країн, які тільки прагнуть набути членства в ЄС, зокрема українських правників, зокрема І. Брацука, О. Головка-Гавришевої, В. Копійки, Т. Комарової, К. Смирнової, Л. Луць, М. Микієвича, З. Макарухи, В. Муравйова, В. Посельського, Р. Петрова, О. Трагнюк, І. Яковюка та інші.

Мета статті. Метою статті є аналіз сучасного стану законодавчої, правової та економічної бази України на предмет відповідності Копенгагенським критеріям вступу до Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, з підписанням у 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами прискорилися темпи проведення реформ, метою яких була інтенсифікація євроінтеграційних процесів в Україні та реалізація стратегічної зовнішньополітичної мети нашої держави – вступу до ЄС.

Слід зазначити, що науковці і політики, як вітчизняні, так і зарубіжні неоднаково оцінюють ступінь готовності України до вступу в Європейський Союз. Відповідно до даних нещодавніх соціологічних опитувань, проведених Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС), готовність жителів України проголосувати за вступ до ЄС протягом останніх років лишається відносно сталою: близько половини населення висловлюється на користь вступу України до ЄС, близько чверті – проти цього [11]. Якщо зважити на те, що опитування проводилося через тридцять років з моменту набуття Україною незалежності, можна було б розраховувати на більш переконливу підтримку євроінтеграційного курсу суспільною думкою. Проте не лише відсутність підтримки переважною частиною громадян України ідеї вступу найкоротші строки до ЄС нашої держави гальмують цей процес. Існує низка інших чинників, які стоять на перешкоді реалізації такої мети. Зокрема ступінь дотримання тим критеріїв, які висуває ЄС до держав, що виявляють бажання вступити до ЄС. Установчий договір Європейського Союзу передбачає лише дві основні вимоги до таких держав: географічний (бути європейською державою) та політичний (поважати і дотримуватися цінностей, на яких ґрунтується ЄС (ст. 2 ДЄС)). Так дотримання цінностей розглядається Союзом як умова *sine qua non*¹. Саме створення у державі умов і режиму для реалізації цінностей Союзу є визначальним для

Комісії ЄС, яка дає висновок щодо готовності держави до набуття спершу статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, а згодом і підписання договору про вступ.

Україна послідовно проводить реформи, спрямовані на посилення режиму демократії у державі (реформування судової системи, посилення організаційно-правового механізму боротьби зі злочинністю, удосконалення законодавства у сфері захисту різноманітних прав людини тощо). Такі заходи покликані наблизити нашу державу до виконання політичного критерію членства у ЄС.

Однак, вимоги, зазначені у ст. 49 договору про ЄС не є вичерпними. Так, ще у 1993 р. на етапі, коли постало питання про прийняття до складу ЄС Східноєвропейських і пострадянських держав, Європейська рада у Копенгагені, керуючись положенням ст. 49 Договору про Європейський Союз («Європейська Рада може розширювати або запроваджувати нові критерії членства»), ухвалила, а в 1995 р. у Мадриді – підтвердила додаткові, так звані, Копенгагенські критерії, яким має відповідати держава, щоб увійти до складу інтеграційного об'єднання. Тому оцінка готовності держави до вступу в ЄС здійснюється також із врахуванням цих вимог.

Основною метою запровадження Копенгагенських критеріїв був відбір найбільш «гідних» претендентів на вступ до Союзу. А відповідність цим критеріям повинна свідчити про здатність держави виконувати обов'язки держави-члена Союзу. Наслідком такого рішення Європейської Ради стало ускладнення процедури вступу до ЄС нових держав-членів. Очевидно, що Європейський Союз хоче бачити у своїх лавах лише стійкі в економічному, політичному та правовому плані країни, а отже не бажає надавати членства державам, які в подальшому через свою невідповідність вимогам ЄС будуть гальмувати процес європейської інтеграції.

Копенгагенські критерії складаються з трьох блоків [4]. Перший або політичний критерій полягає досягнення стабільності функціонування інститутів, які гарантують реалізацію прав людини, повагу до прав меншин та їхній захист. Фактично цей критерій розширяє і уточнює вимогу, закріплену у ст. 49 Договору про ЄС, пов'язуючи її виконання з наявністю відповідних органів та механізмів у державі. Другий (економічний) критерій передбачає існування в країні ефективної ринкової економіки, а також спроможність впоратись з конкурентним тиском та ринковими силами в межах Європейського Союзу. Третій або правовий критерій, полягає у здатності країни взяти на себе обов'язки членства, включно з дотриманням цілей політичного, економічного та валютного союзу.

Слід зазначити, що вказані критерії слід розглядати комплексно, оскільки дотримання кожного з

¹ Необхідна умова. З латини – «те, без чого неможливо» (скорочення від *conditiosine qua non*).

них набуває надзвичайно важливого значення. На думку Д. Пьяцоло, «Зазначені сфери реформування взаємопов'язані, оскільки успіх в одній з них буде досягтися тільки при наявності достатнього прогресу в двох інших. Крім того, успішне просування у всіх сферах необхідне для забезпечення надійності економічних реформ» [6, С. 8–14].

Як вже зазначалося, науковці і експертне середовище по-різному оцінюють ступінь виконання державою, зокрема її органами влади і управління, Копенгагенських критеріїв. Так, В. Копійка вважає, що «Україна на сьогодні при наявності політичної волі ЄС може бути визнана кандидатом, причому кандидатом, який досить успішно виконує вимоги Євросоюзу. Копенгагенські критерії вступу до ЄС мають дуже загальний формат, але на сьогодні Україна теж на них орієнтується» [6, с. 8–14]. Але чи насправді це так? Для відповіді на це питання проаналізуємо відповідність України критеріям вступу до Європейського Союзу.

Політичний критерій. Після Революції Гідності Україна намагається ефективно виконувати вимоги щодо дотримання політичного критерію. Про це свідчить прогрес у реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Так, відповідно до Звіту про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2021 р.) наша держава виконала низку вимог вказано критерію, а саме: в Конституції України закріплено гарантії захисту політичних, економічних та соціальних прав; ратифіковано низку міжнародних актів у сфері захисту прав людини (Конвенція МОП про основні цілі та норми соціальної політики), та ухвалені національні нормативно-правові акти у цій сфері (законодавчо закріплено принципи та визначено механізми забезпечення прав та інтересів трудових мігрантів і членів їхніх сімей, принцип недискримінації по відношенню до легально працевлаштованих працівників-іноземців, створено інституту Урядового уповноваженого з питань гендерної політики, гармонізовано реєстраційні процедури для внутрішньо переміщених осіб, удосконалено механізми та процедури розслідування та притягнення до відповідальності за порушення прав людини, зокрема ті, що пов'язані з домашнім, гендерним та сексуальним насильством тощо), прийнято низку законодавчих актів, що стосуються вдосконалення виборчого процесу (новий Виборчий кодекс України); досягнуто певного прогресу у боротьбі з корупцією (створено Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, внесено зміни до антикорупційних законів тощо) [1].

Однак, залишається чимало завдань, які ще потрібно вирішити, а саме: необхідно вживати реальних заходів щодо забезпечення дотримання права і

свобод людини, закріплених у Конституції; усунути існуючі розбіжності між різними законодавчими актами, зокрема, між Цивільним та Господарським кодексами України; завершити реформування судової системи, прокуратури, СБ України, завершити процес ратифікації Статуту Міжнародного кримінального Суду, Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської конвенції) тощо, що збільшить шанси України на вступ до ЄС.

Економічний критерій. У загальному цей блок можна характеризувати через наявність двох складових: а) існування ефективно функціонуючої ринкової економіки і б) спроможність протистояти ринковими силами та конкурентному тиску в межах Європейського Союзу. Виконання кожної з цих вимог оцінюється на основі аналізу низки факторів [3, с. 352].

Станом на 2021 р. виконання економічного критерію може бути оцінено наступним чином: поступово підвищується рівень продуктивності виробництва та розширюється база економічного зростання; Україна отримала від ЄС та США статус країни з ринковою економікою; внесено зміни до відповідних законів України з метою приведення законодавства у відповідність до законодавства ЄС; ухвалено Енергетичну стратегію України на період до 2030 року; схвалено законодавство щодо регулювання ринку цінних паперів; у сфері фінансових послуг Національним банком України прийнято постанови з метою вдосконалення процесу аудиту та нагляду у банківському секторі; у сфері прав інтелектуальної власності досягнуто значного прогресу в удосконаленні відповідного законодавства; завершена модернізація Хмельницької АЕС та триває модернізація Рівненської АЕС та ін. [2, с. 45–47]. Однак є ряд економічних вимог, які Україні необхідно виконати, а саме: вдосконалити норми Податкового кодексу України; законодавчо упорядкувати ступінь втручання держави у корпоративне управління (у напрямку його зменшення); здійснити комплексне реформування банківського сектору; переглянути законодавство щодо політики регіонального розвитку тощо [2, с. 49–50].

Гальмування процесу реалізації окремих вимог економічного критерію на сьогодні обумовлене наслідками поширення COVID-19. Локдаун завдає суттєвої шкоди підприємницькій діяльності, а також економічному сектору держави в цілому.

Не менш важливим є третій, правовий критерій, який передбачає адаптацію національного законодавства до правових стандартів, що становлять спільне правове надбання держав-членів ЄС (*acquis communautaire*) [9, с. 14]. Реалізація вимог правового критерію пронизує, охоплює певною мірою як політичну, так і економічну сфери.

Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. передбачає, що «нормативно-правові акти, які суперечать *acquis communautaire*, можуть прийматися лише за наявності достатнього обґрунтування необхідності прийняття такого акта і на чітко визначений у самому акті строк» (абз. 3 ч. 3 розділу IX) [10]. На сьогодні процес приведення законодавства України у відповідність до *acquis communautaire* обмежується переважно законодавчою адаптацією. Водночас, аналізуючи досвід адаптації національного законодавства Східноєвропейських країн, які набули статусу повноправних членів, можна зробити висновок, що наслідком активного використання різних механізмів законодавчої адаптації є інтенсифікація інтерпретаційно-правової діяльності національних судів щодо інтерпретації національного законодавства у дусі правових стандартів ЄС [8, с. 45]. Таким чином, відповідність правовим нормам ЄС повинна реалізовуватися не лише шляхом правотворчої діяльності, але й на рівні правозастосування і тлумачення норм права.

Незважаючи на прогрес у виконанні Копенгагенських критеріїв, Україна ще не готова до вступу до Європейського Союзу. Про це свідчать низка факторів.

По-перше, недотримання нашою державою повною мірою критеріїв вступу до ЄС пов'язане зокрема з тим, що Європейський Союз, надаючи оцінку реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та вітаючи прогрес нашої держави у цьому напрямку, не зовсім чітко на політичному рівні вказує на ті додаткові конкретні вимоги в рамках нормативно встановлених критеріїв, виконання яких повинна демонструвати Україна, щоб поживати інтеграційний процес. Це визнав Президент України В. Зеленський в інтерв'ю телеканалу Euronews (2020 р.): «Українцям дуже важлива зрозуміла позиція Європи щодо України. В ЄС повинні чітко оголосити Україні умови для отримання повноправного членства в Європейському Союзі» [14].

По-друге, складна геополітична та економічна ситуація, в якій опинилася Україна в наслідок агресії з боку Росії, введення локдауну у зв'язку з поширенням хвороби COVID-19, а також енергетична криза 2021 р. вкрай негативно впливають на розвиток вітчизняної економіки, що неминуче негативно позначиться на процесі вступу до ЄС.

Перспективи набуття Україною членства в ЄС виглядають сьогодні не надто оптимістично. Так, Президент Естонії К. Кальюлайд в інтерв'ю «Європейській правді» від 25 серпня 2021 р. заявила наступне: «Україні для вступу до ЄС потрібно 20 років роботи. На сьогоднішній день країна не підходить під вимоги членства у Європейському Союзі» [13]. Аргументуючи свою позицію, політик стверджує, що найбільшою проблемою при вступі до ЄС є судова система, що потребує реформування. При цьому К. Кальюлайд зазначає, що Європейський Союз буде сприяти якнайшвидшій євроінтеграції України.

Скептично ставляться до перспектив набуття Україною членства у ЄС і вітчизняні експерти. Так, Т. Князь зазначає, що інтеграція України до ЄС є складним процесом, який невідомо скільки часу ще буде продовжуватись. Це буде залежати, в першу чергу, від нашої держави – наскільки швидко вона зможе виконати всі умови ЄС, визначені для країн-кандидатів на вступ у Спільноту [5, с. 129].

Ю. Якименко та М. Пашков в свою чергу зазначають, що європейська інтеграція України – складний, багаторівневий, поступовий процес в різних сферах – політичній, економічній, соціальній, культурній, але саме психологічний фактор – свідомий європейський вибір громадян, підтримка руху країни до ЄС, утвердження в українському суспільстві європейської ідентичності – є найважливішою складовою повернення Києва до європейської спільноти [7]. Така думка, безумовно має право на існування, однак даний фактор не є визначальним при вступі країни до ЄС.

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що Україна не повністю поки що відповідає Копенгагенським критеріям вступу до ЄС, оскільки через низку об'єктивних і суб'єктивних причин відсутній стабільний економічний розвиток та усталене розуміння напрямку політичного руху. Не дивлячись на значні досягнення, національне законодавство також потребує удосконалення. Після набуття чинності Угоди про асоціацію між Україною та ЄС розвиток інтеграційних процесів значно інтенсифікувався. Здійснення запланованих реформ, поза сумнівом, здатне наблизити вступ нашої держави до ЄС, що повинно додати оптимізму та спонукати до щоденної праці у цьому напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беззуб І. Сучасний стан і перспективи української євроінтеграції. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoji-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350.
2. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО: інтеграційні перспективи України: аналітичне дослідження : вид. 3-тє допов. та перероб. Київ, 2007. 84 с.

3. Журавльова І. О. Україна і Копенгагенські критерії інтеграції до ЄС. *Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики* : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф. (м. Харків, 24 трав. 2016 р.). Харків, 2016. С. 349–354.
4. Фалалєєва Л. Г. Копенгагенські критерії як чинники розбудови європейської інтеграції. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. № 2. С. 117–127.
5. Князь Т. Напрями досягнення копенгагенських критеріїв членства в ЄС для України. *Управління соціально-економічним розвитком в умовах глобалізації* : зб. тез наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 31 трав. 2016 р.) / відп. за вип. Г. І. Ляхович. Івано-Франківськ : ІФННІМ ТНЕУ, 2016. С. 127–130.
6. Пьяцоло Д. Восточная Европа между трансформацией и вступлений в Европейский Союз: анализ реформаторских тренований. *Проблемы теории и практики управления*. 2002. № 2. С. 8–14.
7. Якименко Ю., Пашков М. Україна на шляху до ЄС: оцінки, думки і сподівання громадян. Разумков центр. 2018. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/ukraina-na-shliakhu-do-yes-otsinky-dumky-i-spodivannia-hromadian>.
8. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми реалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* : зб. наук. пр. (м. Харків, 2012). Харків : Право, 2012. Вип. 24. С. 37–49;
9. Яковюк І. Європейський Союз і Україна: еволюція взаємовідносин. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. №3 (58). С. 14–28. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/5599>.
10. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
11. Геополітичні орієнтації жителів України: червень 2021 року : прес-реліз. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1054&page=1>.
12. Президент Естонії: Україні потрібно подготуватися до членства в ЄС. *Європейська правда*. 25 августа 2021. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/interview/2021/08/25/7126983/>.
13. Зеленський хоче отримати від ЄС список вимог для євроінтеграції України. *Слово і діло*. 26 серпня 2020. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/08/26/novyna/polityka/zelenskyj-xoche-otrumaty-yes-spysok-vumoh-yevrointehracziyi-ukrayiny>.
14. Україна має бути країною, яку запросять до ЄС, але рішення за українцями – Президент. Укрінформ. 15 листопада 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3087551-ukraina-mae-buti-krainou-aku-zaprosat-do-es-ale-risenna-za-ukraincami-prezident.html>.
15. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, 1994 р. *Офіційний вісник України*. 2006, № 24. Стор. 203. Ст. 1794.
16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 212.

REFERENCES

1. Bezzub, I. Suchasnyi stan i perspektyvy ukrainkoï yevrointehratsii. Tsentr doslidzhen sotsialnykh kominikatsii NBUV. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1209:suchasnij-stan-i-perspektivi-ukrajinskoï-evrointegratsiji&catid=8&Itemid=350 [in Ukrainian].
2. Kryterii chlenstva v SOT, YeS ta NATO: intehratsiini perspektyvy Ukrainy: analitychne doslidzhennia. Kyiv, 2007 [in Ukrainian].
3. Zhuravlova, I.O. (2016). Ukraina i Kopenhahenski kryterii intehratsii do YeS. *Yevropeiska intehratsiia v konteksti suchasnoi heopolityky* : zb. nauk. st. za materialamy nauk. CONF. (m. Kharkiv, 24 trav. 2016 r.) – *European integration in the context of modern geopolitics: Proceedings of a scientific-practical conference*. Kharkiv, 349–354 [in Ukrainian].
4. Falalieieva, L.H. (2017). Kopenhahenski kryterii yak chynnyky rozbudovy yevropeiskoi intehratsii. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy – Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2, 117–127 [in Ukrainian].
5. Kniaz, T. (2016). Napriamy dosiahnennia kopenhahenskykh kryteriiv chlenstva v YeS dlia Ukrainy. *Upravlinnia sotsialno-ekonomichnym rozvytkom v umovakh hlobalizatsii* : zb. tez nauk.-prakt. CONF. (m. Ivano-Frankivsk, 31 trav. 2016 r.) – *Management of socio-economic development in conditions of globalization: Proceedings of a scientific-practical conference*. H. I. Liakhovych (Ed.). Ivano-Frankivsk: IFNNIM TNEU, 127–130 [in Ukrainian].

6. Piatsolo, D. (2002). Vostochnaya Evropa mezhdru transformatsiyey i vstupleniy v Evropeyskiy Soyuz: analiz reformatorskikh trenovaniy. *Problemy teorii i praktiki upravleniya – Problems of the Theory and Management Practices*, 2, 8–14 [in Russian].
7. Yakymenko, Yu., Pashkov, M. (2018). Ukraina na shliakhu do YeS: otsinky, dumky i spodivannia hromadian. *Razumkov tsentr*. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/ukraina-na-shliakhu-do-yes-otsinky-dumky-i-spodivannia-hromadian> [in Ukrainian].
8. Yakoviuk, I.V. (2012). Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: problemy realizatsii. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia: zb. nauk. pr (m. Kharkiv, 2012) – State Construction and Local Self-Government: Proceedings of a scientific-practical conference*. Kharkiv: Pravo. Issue 24, 37-49 [in Ukrainian].
9. Yakoviuk, I. (2009). Yevropeyskiy Soiuz i Ukraina: evoliutsiia vzaiemovidnosyn. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 3 (58), 14-28. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/5599> [in Ukrainian].
10. Pro Zahalnoderzhavnu prohramu adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu : Zakon Ukrainy vid 18 bereznia 2004 r. № 1629-IV. (2004). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 29, art. 367 [in Ukrainian].
11. Heopolitychni orientatsii zhyteliv Ukrainy: cherven 2021 roku : pres-reliz. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1054&page=1> [in Ukrainian].
12. Prezident Estonii: Ukraine ponadobitsya pod 20 let dlya gotovnosti k chlenstvu v ES. *Evropeyskaya pravda*. 25 avgusta 2021. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/interview/2021/08/25/7126983/> [in Russian].
13. Zelenskiy khoche otrymaty vid YeS spysok vymoh dlia yevrointehratsii Ukrainy. Slovo i dilo. 26 serpnia 2020. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/08/26/novyna/polityka/zelenskiy-xoche-otrymaty-yes-spysok-vymoh-yevrointehratsiyi-ukrayiny> [in Ukrainian].
14. Ukraina maie buty krainoiu, yaku zaprosiat do YeS, ale rishennia za ukraintsiamy – Prezydent. *Ukrinform*. 15 lystopada 2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3087551-ukraina-mae-buti-krainou-aku-zaprosat-do-es-ale-risenna-za-ukraincami-prezident.html> [in Ukrainian].
15. Uhoda pro partnerstvo i spivrobotnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeiskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy, 1994 r. (2006). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine*, 24, 203, art. 1794 [in Ukrainian].
16. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym Spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony, 2014 r. (2014). *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy – Official Bulletin of Ukraine*, 75, art. 212 [in Ukrainian].

ТРАГНЮК ОЛЕСЯ

кандидат юридических наук, профессор кафедры права Европейского Союза
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ВИТВИЦЬКИЙ МАКСИМ

студент 4 курса Института прокуратуры и уголовной юстиции
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ШПАК КОНСТАНТИН

студент 4 курса Института прокуратуры и уголовной юстиции
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

СООТВЕТСТВИЕ УКРАИНЫ КОПЕНГАГЕНСКИМ КРИТЕРИЯМ ВСТУПЛЕНИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ

Статья посвящена вопросу соответствия Украины Копенгагенским критериям на современном этапе ее развития. Прежде всего, авторы статьи уделяют внимание актуальности этого вопроса, а также приводят аргументы,

почему предложенное исследование актуально именно в наше время. Указывается цель этой статьи. С целью раскрытия проблемных аспектов вступления Украины в Европейский Союз проанализированы мнения, взгляды и выводы ученых, которые исследовали процесс европейской интеграции Украины в последние годы. Основное внимание уделяется вопросу соответствия Украины каждому из Копенгагенских критериев. Кроме того, приводятся конкретные примеры тех требований, которые Украина на 2021 год выполнила и которые должна выполнить в ближайшее время. В результате определяются перспективы присоединения Украины к Европейскому Союзу. Ключевым в статье является заключение авторов о том, что пока Украина пока не готова присоединиться к Европейскому Союзу. Этому служит ряд факторов, отмечаемых в статье.

Ключевые слова: Европейский Союз, Копенгагенские критерии членства в ЕС, интеграция, членство в международной организации.

TRAHNIUK OLESYA

PhD, Professor at the European Union Law Department of the
Yaroslav Mydryi National Law University

VYTVYTSKY MAKSYM

4th year student Institute of Prosecutor's Office and Criminal Justice of the
Yaroslav Mydryi National Law University

SHPAK KONSTANTIN

4th year student Institute of Prosecutor's Office and Criminal Justice of the
Yaroslav Mydryi National Law University

UKRAINE'S COMPLIANCE WITH THE COPENHAGEN CRITERIA FOR ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

Problem setting. Since gaining independence, Ukraine has been steadily moving towards integration into European and Euro-Atlantic structures. However, the process of acquiring membership of our state in the European Union is quite long and involves a number of criteria, in particular, in addition to the general ones specified in Art. 49 of the Treaty on European Union of 1993, and additional Copenhagen criteria to be met by the applicant state.

European integration processes have a positive impact on the development of Ukraine as a democratic, social, legal state, strengthen its position in the international arena, contribute to economic reforms. Which, in turn, should be demonstrated in practice by bringing Ukraine closer to the requirements set by the EU for states that have expressed a desire to join the union.

Analysis of recent researches and publications. Various aspects of the issue of European integration were developed primarily by European lawyers and political scientists, among whom the works of K. Baimi, A. Bogdandi, J. Buchanan, M. Burgess, W. Della Sala, A. Dashwood, G. De Burke are of special interest. J. Zimmerman, L. Cartou, N. Catalano, P. King, P. Craig, D. Lassok, S. Leikoff, W. Ostrom, D. Sidzhansky, R. Watts and many other authors. The list of scientific researches is not limited to the works of Western authors, as the integration process is quite dynamic, and therefore scientists are no less interested in the scientific developments of their colleagues from countries seeking to gain EU membership, including Ukrainian lawyers, including I. Bratsuk, O. Golovko-Gavrisheva, V. Kopyyka, T. Komarova, K. Smirnova, L. Luts, M. Mikievich, Z. Makarukha, V. Muravyov, V. Poselsky, R. Petrov, O. Tragnyuk, I. Yakovyuk and others.

Target of this research is to analyze the current state of the legislative, legal and economic base of Ukraine for compliance with the Copenhagen criteria for accession to the European Union.

Article's main body. The article is devoted to the issue of Ukraine's compliance with each of the Copenhagen criteria. First of all, the authors note that the main purpose of the Copenhagen criteria is to select the most "worthy" applicants for membership in the Union.

And compliance with these criteria must indicate the ability of the state to perform the duties of a member state of the Union. In addition, specific examples are given of the requirements that Ukraine has met as of 2021 and that it must

meet in the near future. It indicates in which direction Ukraine should move in order to acquire the full status of a member state of the European Union. In conclusion, the opinions of scientists on the prospects of Ukraine's further accession to the European Union are presented.

Conclusions and prospects for development. The research shows that Ukraine does not yet fully meet the Copenhagen criteria for accession to the EU, as for a number of objective and subjective reasons there is a lack of stable economic development and a well-established understanding of the direction of the political movement. Despite significant advances, national legislation also needs to be improved. After the entry into force of the Association Agreement between Ukraine and the EU, the development of integration processes has significantly intensified. The implementation of the planned reforms is undoubtedly able to bring our country's accession to the EU closer, which should add optimism and encourage daily work in this direction.

Key words: European Union, Copenhagen criteria for EU membership, integration, membership in an international organization.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Трагнюк О. Я., Витвицький М. С., Шпак К. В. Відповідність України Копенгагенським критеріям вступу до Європейського Союзу. *Право та інновації*. 2021. № 4 (36). С. 34–41.